

विदर्भातील अमरावती, अकोला, बुलढाणा, यवतमाळ
वाशिम व वर्धा या आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या
जिल्ह्यातील ६०,००० शेतक-यांसाठी जमीन
सुधारणा, जलसंधारण, सेंद्रीय शेती पध्दत
घटकांसाठी कार्यक्रम राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : संख्याद १००५/प्रक्र ५४३ /१-अ,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०००३२,
दिनांक :, २४ मे २००६.

वाचा :

शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्रमांक एससीवाय १२०५/ प्र.क्र.१८९ /म-७,
दिनांक १९ डिसेंबर २००५.

शासन निर्णय कृषि, पदुम विभाग क्रमांक : संख्याद १००५/प्रक्र ५४३ /१-अ, दिनांक १३ फेब्रुवारी २००६.

प्रस्तावना:-

गत काही वर्षात राज्यातील शेतक-यांच्या होत असलेल्या आत्महत्या हा शासनासाठी एक चिंतेचा विषय होता. या आत्महत्येपैकी ज्या आत्महत्या नापिकी, राष्ट्रीयकृत किंवा सहकारी बँकेकडून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड न करू शकल्यामुळे होणारा कर्जबाजारीपणा व कर्ज परतफेडीचा तगादा या तीन कारणांमुळे घडल्या असल्यास, अशा प्रकरणी, एक सहानुभूतीची बाब म्हणून, मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीतून योग्य ती मदत देण्यात येत असे. तथापि, आत्महत्येच्या मुलभूत कारणाचा शोध घेऊन त्यावर तातडीने उपायोजना करण्याची गरज होती. यासाठी शेतक-यांच्या आत्महत्यांच्या सामाजिक, आर्थिक व मनोवैज्ञानिक अध्ययनासाठी शासनाने इंदिरा गांधी इन्स्टिट्यूट ऑफ डेव्हलपमेंट रिसर्च या संस्थेची नियुक्ती केली होती. या संस्थेने आपला अहवाल नुकताच शासनाकडे सादर केलेला आहे. सदर अहवालाची सखोल समीक्षा करणे व आत्महत्यांचे प्रमाण कमी करणे इत्यादी यांवर तातडीने उपायोजना करण्यासाठी मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती गठीत करण्यात आली होती. या समितीने तयार केलेल्या प्रस्तावावर विचार करून, विदर्भातील आत्महत्येचे प्रमाण जास्त असलेल्या सहा जिल्ह्यासाठी एक विशेष पॅकेज देण्याचा संदर्भाधिन निर्णयान्वये शासनाने दि. १९ डिसेंबर, २००५ रोजी घेतला आहे. सदर पॅकेजमध्ये शेतक-यांच्या विकासासाठी व कल्याणासाठी विविध उपाययोजनांमध्ये अंतर्भूत करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार सन २००५-२००६ मध्ये आर्थिक दृष्ट्या कमकुवत असलेल्या शेतक-यांसाठी जमिन सुधारणा, सेंद्रीय शेती पध्दत या सारख्या घटकांसाठी कार्यक्रम राबविण्यास

संदर्भाधीन दिनांक १३ फेब्रुवारी, २००६ च्या शासन निर्णयाने मान्यता देण्यात आली आहे. सदर अभियान सन २००६-२००७ मध्ये राबविण्यासाठी मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती :-

शासन निर्णय:-

१. सन २००६-२००७ मध्ये विदर्भातील अमरावती, अकोला, बुलढाणा, यवमताळ, वाशिम, व वर्धा या सहा जिल्ह्यातील आर्थिक दृष्ट्या कमकुवत असलेल्या शेतक-यांना जमिन सुधारणा, जलसंधारण, सेंद्रीय शेती पध्दती कार्यक्रम राबविण्यास या आदेशान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर कार्यक्रम आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या विदर्भातील अमरावती, अकोला, बुलढाणा, यवमताळ, वाशिम, व वर्धा या सहा जिल्ह्यातील ६०,००० शेतक-यांसाठी ३ वर्षात राबविण्यात येणार असल्यामुळे ६ जिल्ह्यासाठी जिल्हानिहाय आराखडा तयार करण्याची कार्यवाही आयुक्त (कृषि) यांनी महासंचालक, कै. वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबन मिशन यांच्याशी चर्चा विनिमय करून निश्चित करावी.

३. जिल्हाधिकारी व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी त्यांच्या जिल्ह्यासाठी प्रारूप आराखडा आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व महासंचालक कै. वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबन मिशन अमरावती यांच्याशी विचारविनिमय करून निश्चित करावा.

४. योजनेचे घटक : सदर योजनेंतर्गत समाविष्ट असलेल्या ढोबळ घटकांचा तपशिल व बाबनिहाय अनुदान खालीलप्रमाणे देय राहिल. सदर योजनेंतर्गत समाविष्ट असलेल्या ढोबळ घटकांचा तपशिल शासन निर्णय दिनांक १३ फेब्रुवारी २००६ सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मध्ये दिला आहे.

अ.क्र	बाब	अनुदान	
		टक्केवारी	मर्यादा (रुपये)
१	जमीन सुधारणा (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	मृ.सं.विभागाचे निकषानुसार रु.२००००/-
२	निविष्टा वाटप (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	रु.१५००/-
३	पीक संरक्षण/शेतीची सुधारित अवजारे	१००	रु.६०००/-
४	बैलजोडी/ रेडेजोडी	५०	आयआरडीपी निकषानुसार
५	बैलगाडी	५०	आयआरडीपी निकषानुसार
६	इनवेल बोअरिंग	१००	रु. ८०००/-
७	जुनी विहिर दुरुस्ती	५०	रु.४०००/-
८	पाईप लाईन	५०	नाबार्डच्या खर्चाच्या प्रमाणका नुसार ३०० मीटरपर्यंत
९	पंपसंच	१००	रु.१००००/-

१०	पुष्पोत्पादन	१००	रु.२०००/- (१० गुंठे)
११	परसबाग	१००	रु.२०० प्रति गुंठा
१२	जैविक खते/नाडेप/ गांडूळ खते	१००	रु.५०००/-

५. सदर कार्यक्रमांतर्गत अंतर्भूत असलेल्या निरनिराळ्या घटकांसाठी कृषि विभागाच्या अस्तित्वातील विविध केंद्र व राज्य पुरस्कृत योजनेतून (वि. घ. यो., आदिवासी विकास उपयोजना, सेंट्रीय शेती विकास इ.) लाभ देण्यात येत असून त्यासाठी तांत्रिक निकष, कार्यपद्धती व अनुदान देण्याच्या पद्धती विहित केली आहे. त्यामुळे या कार्यक्रमांतर्गत घेण्यात येणा-या वरील मंजूर घटकांसाठी प्रामुख्याने प्रचलित पद्धतीचा अवलंब करण्यात यावा. यासाठी आवश्यक त्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी निर्गमित कराव्यात.

६. या योजनेतर्गत लाभार्थी निवड करताना खालील निवड समिती राहिल.

अ)	जिल्हाधिकारी	-	अध्यक्ष
ब)	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.	-	सदस्य
क)	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	-	सदस्य
ड)	कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन, जि.प.	-	सदस्य
इ)	भूजल सर्वेक्षण यंत्रणेचे जिल्हास्तरीय अधिकारी	-	सदस्य
ई)	समाजकल्याण अधिकारी	-	सदस्य
प)	कृषि विकास अधिकारी, जि. प.	-	सदस्य
फ)	कृषि उपसंचालक(जि.अ.कृ.अ.कार्यालय)	-	सदस्य सचिव

६.१ लाभार्थीच्या निवडीचे निकष :

i) या योजनेतर्गत लाभार्थ्यांच्या स्वतः च्या नावे जास्तीत जास्त ६ हेक्टर शेतजमीन असावी. याकरिता लाभार्थ्यांचा ७/१२ व ८-अ उतारा घेण्यात यावा.

ii) लाभार्थ्यांचे सर्व मार्गाने मिळणारे वार्षिक उत्पन्न रु.२०,००० पेक्षा कमी असणे गरजेचे आहे.

iii) सदर योजनेअंतर्गत आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत असलेल्या शेतक-यांना लाभ देण्याचे असल्यामुळे सर्वात गरीब व मागासवर्गीय शेतक-यांना त्यांच्या पसंतीक्रमानुसार आवश्यक घटकांचा प्रथम लाभ द्यावा. त्यानंतर टप्प्याटप्प्याने इतर शेतक-यांना त्यांच्या पसंतीनुसार लाभ द्यावा.

iv) सदर योजनेतर्गत समाविष्ट असलेले घटक कृषि विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या विशेष घटक योजना व आदिवासी विकास तसेच आदिवासी उपयोजनांतर्गत समाविष्ट असलेल्या घटकाप्रमाणे राबविण्यात

येणार असल्यामुळे ज्या शेतक-यांना विशेष घटक योजना व आदिवासी विकास तसेच आदिवासी उपयोजनांतर्गत लाभ मिळालेला नाही अशा शेतक-यांना प्रथम लाभ द्यावा.

v) वरील घटकासाठी प्रति शेतकरी जास्तीत जास्त रु.२५,०००/- पर्यंत (३ वर्षांच्या कालावधीसाठी) अनुदान देय राहील.

७. वरील परिच्छेदातील तरतुदीनुसार प्रत्येक जिल्ह्याचा आराखडा (भौतिक व आर्थिक) तयार करून निधीच्या मागणीसह आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी जिल्हानिहाय प्रस्ताव शासनास सादर करावा. आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावानुसार निधी वितरित करण्यात येईल.

८. सदर कार्यकम सन २००६-०७ मध्ये राबविण्यासाठी पुढील लेखाशिर्षातर्गत रु.१०.०० कोटी (रुपये दहा कोटी फक्त) तरतूद करण्यात आली आहे. त्यामधून हा खर्च भागविण्यात यावा.

मागणी क्रमांक -३
२४०१- पीक संवर्धन
(०१)(४५)आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत शेतक-यांना विशेष पॅकेज,
(राज्य योजना १००%) (२४०१ ४४६३)
४३ अर्थसहाय्य

९. वरील निधी खर्च करण्यास संचालक (मृदसंधारण व पाणलोट व्यवस्थापन), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे व या निधीचे वितरण करण्याकरिता त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

१०. वरीलप्रमाणे मंजूर केलेला निधी अर्थसंकल्पित तरतूदीच्या मर्यादेत व मासिक निधी विवरणपत्राप्रमाणे खर्च होईल याची दक्षता आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी घ्यावी.

११. हे आदेश शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्रमांक खर्चनि-१००६/प्रक्र.१/अर्थोपाय, दिनांक २० एप्रिल, २००६ अन्वये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचा अवलंब करून सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु. तु. शेंडें)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति:

आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)

सर्व विभागीय आयुक्त

सर्व संचालक/सहसंचालक,कृषि आयुक्तालय,पुणे.

विभागीय कृषि सहसंचालक(सर्व)

महालेखापाल,महाराष्ट्र राज्य-१/२,मुंबई/नागपूर (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षण)

जिल्हाधिकारी,अमरावती/अकोला/वाशिम/बुलढाण/वर्धा/यवतमाळ

मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद,अमरावती/अकोला/वाशिम/बुलढाणा/वर्धा/ यवतमाळ.

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी अमरावती/अकोला/वाशिम/बुलढाणा/वर्धा/ यवतमाळ

कृषि विकास अधिकारी ,अमरावती/अकोला/वाशिम/बुलढाण/वर्धा/यवतमाळ

जिल्हा कोषागार अधिकारी,पुणे/,अमरावती/अकोला/वाशिम/बुलढाण/ वर्धा/ यवतमाळ.

महसूल व वन विभाग (म-७)(५ प्रती)

वित्त विभाग (व्यय-१, अर्थसंकल्प ३ व १२ अर्थोपाय)/नियोजन विभाग.

सहसंचालक,लेखा व कोषागार.

संगणक कक्ष, ५ वा मजला,नवीन प्रशासन भवन, मुंबई-३२.

विभागातील सर्व कार्यासन अधिकारी,कृषि व फलोत्पादन विभाग.

निवडनस्मी.

प्रत माहितीसाठी :

मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव / मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव.

मा. मुख्य सचिव/ सर्व विभागाचे प्रधान सचिव / सचिव.

सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव

परिशिष्ट "अ"

सदर योजनेंतर्गत समाविष्ट असलेल्या ढोबळ घटकांचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे :-

१.१ जमीन सुधारणा/मूलस्थानी जलसंधारण

जमीन सुधारणा या बाबी अंतर्गत १ हेक्टर क्षेत्रापर्यंत अनुदान देय राहिल. या बाबी करीतां ग्रामविकास व जल संधारण विभागाच्या या घटकांच्या प्रमाणकांकरीता मंजूर असलेल्या कमाल मर्यादेपर्यंत ५० टक्के अनुदान देय राहिल.

मृद संधारण विषयक खर्चाचे मापदंड त्या विभागाच्या मान्य असलेल्या मापदंडानुसार राहतील. मृद संधारण विभागाच्या वरील बाबीं खर्चाच्या मापदंडामध्ये वेळोवेळी जे बदल करण्यांत येतील ते या योजनांकरीता लागू राहतील.

जमीन सुधारणा या बाबीकरिता रु.२०,०००/- पेक्षा जादा येणारा खर्च लाभार्थीने स्वतः सोसावयाचा आहे.

१.२ निविष्ठा पुरवठा :-

निविष्ठा पुरवठ्याकरिता रक्कम रु. १५००/- पर्यंत १०० टक्के अनुदान देय राहिल. यामध्ये खते, बियाणे व पीक संरक्षण औषधी यांचा पुरवठा करावयाचा आहे.

निविष्ठांचा पुरवठा करतांना भौगोलिक परिस्थितीचा अभ्यास करुन त्या भागात होणा-या प्रचलित पिकांच्या बियाण्याचे संकरीत/ सुधारित/ अधिक उत्पादन देणारे वाण यांचा पुरवठा करावयाचा आहे.

बियाणे पुरवठ्यासाठी सहकारी संस्था, महाराष्ट्र बियाणे महामंडळाच्या स्थानिक कार्यालयात मागणी नोंदवावी. खते व पीक संरक्षण औषधांकरीता सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य मार्केटिंग फेडरेशन महाराष्ट्र लघुउद्योग विकास महामंडळ किंवा महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग विकास महामंडळाच्या कार्यालयाकडे मागणी नोंदवावी. तसेच तालुका बीज गुणन केंद्र , कृषि विद्यापीठे , शासकीय जैव नियंत्रण प्रयोग शाळा यांचेकडे किड व्यवस्थापना बाबतची मागणी नोंदवावी. निविष्ठांचा पुरवठा हंगामापूर्वी वेळेत करणेंत यावा. निविष्ठा पुरवठा हा एक हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेत करण्यांत यावा. या घटकाचा लाभ खरीप/रब्बी व उन्हाळी या तिन्ही हंगामात अथवा एकाच हंगामात देता येईल मात्र या बाबी करीता कमाल मर्यादेपेक्षा अधिकचे अनुदान देय राहणार नाही.एकात्मिक किड

व्यवस्थापनाद्वारे पीकावरील किडीचा प्रादुर्भाव सुचना कृषि विभागाद्वारे देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच या करीता आवश्यक मित्र किडी व परोपजीवी किटकांचे कार्डस विविध संस्थेद्वारे तसेच प्रयोगशाळाद्वारे निर्मिती करण्याचे सुरु करण्यात आले आहे. याचे खरेदी संदर्भात कृषि संचालक, (गुणवत्ता नियंत्रण) यांनी दिलेल्या सुचनेनुसार खरेदी करण्यात यावी. एकात्मिक किड व्यवस्थापनामध्ये ट्रायकोडर्मा ,ट्रायकोगामा ,एनपीव्ही,

(Nuclear Polyhedrosis Virus) व निमपेस्टीसाईड यांचा सुध्दा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे. तरी कृषि सप्तकामधील एक भाग म्हणून या करीता शेतक-यांना जास्तीत जास्त माहिती देवून एकात्मिक किड व्यवस्थापनेसाठी प्रवृत्त करण्यात येईल.

१.३ शेतीची सुधारित अवजारे :-

या बाबी अंतर्गत शेतीची सुधारित अवजारे/ पीक संरक्षणांची धुरळणी / फवारणी यंत्रे यांचा लाभ रक्कम रु. ६०००/- पर्यंत १०० टक्के अनुदानावर द्यावयाचा आहे. ज्या भागामध्ये जी शेतीची अवजारे प्रचलित असतील व अशा अवजारांना जिल्हास्तरावरील समितीने मान्यता दिलेली असेल अशा अवजारांचा पुरवठा शेतक-यांच्या मागणीनुसार करता येईल. शेतीची सुधारित अवजारे खरेदीबाबतच्या सविस्तर सुचना नंतर देण्यात येतील. कृषि विभागाच्या अन्य योजनेमधून पीक संरक्षण अवजारे या बाबीकरिता काही प्रमाणात अनुदानाची तरतूद आहे. करिता विविध योजनांच्या माध्यमातून गरजू शेतक-यांना या बाबीवर लाभ देताना

शेतक-यांची गरज व निकड याचा विचार करणे गरजेचे आहे. प्रती हेक्टरी पीक निहाय आवश्यक सापळ्यांची माहिती व त्याकरीता आवश्यक असलेल्या कॅप्सुल बाबतचा तपशिल संबंधीत कक्षा कडून प्राप्त करून घेणे गरजेचे राहील.

१.४ बैलजोडी / रेडेजोडी :-

आयआरडीपी योजनेप्रमाणे बैलजोडी/ रेडेजोडी यांच्या प्रचलित किंमतीच्या ५० टक्के अनुदान उपलब्ध राहील. उर्वरीत रक्कम लाभार्थ्याने स्वतः उभी करावयाची आहे.

बैलजोडी/ रेडेजोडी यांचा पुरवठा लाभार्थ्यांच्या गरजेनुसार करावा. बैलजोडीची खरेदी नियमीत जनावरांच्या बाजारात लाभार्थ्यांच्या संमतीनुसार, पशुवैद्यकीय अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी व मंडळ कृषि अधिकारी यांच्या उपस्थितीत करावी. बैलजोडी सदृढ व शेती कामात योग्य असल्या बाबत पशुवैद्यकीय अधिका-यांकडून प्रमाणपत्र घेण्यांत यावे. खरेदीचा व्यवहार झाल्यानंतर बैलजोडीचा विमा उतरविण्यांत यावा व निशाणी म्हणून टूट्टूईंग करून घ्यावे.

१.५ बैल गाडी :-

आयआरडीपी योजनेप्रमाणे बैलगाडी यांच्या प्रचलित किंमतीच्या ५० टक्के अनुदान उपलब्ध राहील. उर्वरीत रक्कम लाभार्थ्याने स्वतः उभी करावयाची आहे. बैलगाडीची खरेदी करतांना स्थानिक

परिस्थितीचा विचार करुन लाभार्थ्यांच्या निवडी व निकडीनुसार स्थानिक बाजारातून बैलगाडीची खरेदी करता येईल. अशी खरेदी करतांना तालुका कृषि अधिकारी व उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्या उपस्थितीत करण्यात येईल. सुधारित बैलगाडीची मागणी असल्यास बैलगाडीचा पुरवठा महाराष्ट्र राज्य पणनमहासंघ यांचेमार्फत करण्यांत यावा. मात्र अश्या बैलगाडीची किंमत जास्त असल्यास उर्वरीत रक्कम लाभार्थी स्वतःच्या गंगाजळीतून / कर्ज माध्यमाद्वारे उपलब्ध करू शकेल याची खात्री करण्यांत यावी. बैलगाडीचा पुरवठा केल्यानंतर बैलगाडीवर दर्शनी भागावर **या योजनेचा पुरवठा व पुरवठा केल्याचे वर्ष असे ३ X २ इंच आकाराचे पत्र्याचे लेबल लावावे. अथवा लाकूड असलेल्या भागात कोरण्यात यावे.**

१.६ जुनी विहिर दुरुस्ती :-

या बाबी अंतर्गत नाबार्डने निर्धारित केलेल्या युनिट कॉस्टच्या प्रमाणकाप्रमाणे ५० टक्के अनुदान देय राहिल. उर्वरीत रक्कम लाभार्थीने कर्जरुपाने अथवा स्वतः उभी करावयाची आहे. लाभार्थ्याकडे असलेल्या जुन्या विहिरींची कामे करतांना अंदाजपत्रक तयार करुन उप अभियंत्याकडून तांत्रिक मान्यता घेण्यांत यावी. तालुका कृषि अधिकारी व मंडळ कृषि अधिकारी यांनी झालेल्या कामाचे मोजमाप करुन खर्चाचे प्रमाणात अनुदानाचा लाभ देण्यात येईल. या बाबीकरीता नाबार्ड कडून याबाबतच्या निकषात वेळोवेळी जे बदल करण्यांत येतील ते बदल या योजने करीता लागू राहतील.

१.७ इनवेल बोअरिंग :-

या बाबीचा लाभ १०० टक्के अनुदानावर नाबार्डने निर्धारित केलेल्या खर्चाच्या प्रमाणकाप्रमाणे देय राहिल. इनवेल बोअरिंगचे काम करतांना खर्चाचे अंदाजपत्रक तयार करुन त्यास उप अभियंत्याची मान्यता घेण्यांत यावी. तालुका कृषि अधिकारी यांनी झालेल्या कामाची मोजमापे घेऊन अनुदानाचा लाभ देणेत यावा.

या बाबीकरीता नाबार्डची प्रचलित खर्चाची प्रमाणके रु. २००/- प्रतिमीटर व रु. ५००/- दोन मीटर केसींग पाईप करीता आहेत. नाबार्ड कडून याबाबतच्या निकषामध्ये वेळोवेळी करण्यांत येणा-या सुधारणा या योजनेकरीता लागू राहतील. इनवेल बोअरिंग कोणत्या पध्दतीने घ्यावे, याबाबतचा निर्णय जिल्हास्तरावर घेणेत यावा. लाभार्थीची जुनी विहिर अथवा इनवेल बोअरिंग या बाबीपैकी त्यांच्या मागणीनुसार एकाच बाबीचा लाभ देण्यात यावा.

१.८ पाईप लाईन :-

या बाबी अंतर्गत लाभार्थीस जास्तीत जास्त ३०० मीटर पर्यंत लाभ देता येईल. यासाठी नाबार्डने निर्धारित केलेल्या खर्चाच्या प्रमाणकाच्या ५० टक्के अनुदान देय राहिल. शेतक-यांना योग्य गुणवत्तेचे पाईप उपलब्ध व्हावेत म्हणुन आयएसआय मार्क असलेल्याच पाईपची खरेदी करण्यांत यावी.

१.९ पंपसंच :-

विद्युत पंपसंच तसेच ऑईल इंजिन/रॉकेलवर चालणा-या इंजिनकरीता रक्कम रु. १०,०००/- पर्यंत अनुदान उपलब्ध राहिल सदर निकषाप्रमाणे १०० टक्के अनुदान देय राहिल. या बाबी अंतर्गत विद्युत पंपसंच त्याचप्रमाणे ऑईल इंजिन /रॉकेलवर चालणारे इंजिन यांचा लाभ देता येईल.या योजनेच्या लाभार्थीना अनुदानाचा लाभ देतांना ज्या लाभार्थ्याकडील शेतजमीनीचे क्षेत्र ३ हेक्टर पेक्षा कमी आहे, अशा लाभार्थ्यांचा सहभाग म्हणुन रक्कम रु. २५०/- राहिल पंपसंच खरेदीबाबत तसेच दर निश्चिती बाबत सविस्तर सुचना आपणांस स्वतंत्ररित्या देण्यांत येत आहेत.

१.१० पुष्पोत्पादन कार्यक्रम :- या घटकाअंतर्गत उत्पादन वाढीसाठी पुष्पोत्पादन लागवडीसाठी अनुदान रुपये २०००/- प्रति गुंठा याप्रमाणे १० गुंठ्याच्या मर्यादेत अनुदान देय राहिल.

१.११ परसबाग :- शेतक-यांना परसबागेसाठी प्रति गुंठा रुपये २००/प्रमाणे अनुदान देय राहिल. यामध्ये भाजीपाल्याची पिके उदा.टोमॅटो ,कांदा,वांगी,भेडी इत्यादी समावेश राहिल.

१.१२ अळीबी उत्पादन :- या घटकाअंतर्गत ५० टक्केपर्यंत रुपये ५०००/- मर्यादेत शेतक-यांना अनुदान देय राहिल.

१.१३ गांडूळ खत निर्मिती/जैविक खते/नाडेप :- शेतक-यांना जैविक खते/नाडेप/गांडूळ खते वापरासाठी रुपये ५०००/-पर्यंत अनुदान देय राहिल.

२. ज्या बाबीकरीता ५० टक्के अनुदान उपलब्ध आहे अशा बाबीकरीता अनुदानाची रक्कम वजा जाता उर्वरीत रक्कम शेतक-यांना स्वतः गंगाजळीतुन / कर्जरुपाने उभारणे गरजेचे आहे. या करीता कर्जरुपाने लागणारी रक्कम विचारात घेऊन पतपुरवठा आराखडा तयार करण्यात यावा. व त्याप्रमाणे कर्ज उपलब्ध होईल हे पहाण्यात यावे.

३. सन २००५-२००६ वर्षात निवड केलेल्या लाभार्थ्यांना कमाल मर्यादेपर्यंत लाभ देता येणार असल्याने या आर्थिक वर्षात निवडावयाच्या लाभार्थींची संख्या प्रत्येक जिल्ह्याकरीता उपलब्ध करुन देण्यांत येत असलेल्या तरतुदीच्या अधिन राहुन करण्यांत यावी.

४. लाभार्थींची निवड केल्यानंतर लाभार्थींची यादी तयार करुन विभागीयस्तरावर विभागीय कृषि सहसंचालक, जिल्हास्तरावर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी व तालुकास्तरावर तालुका कृषि अधिकारी यांचे कार्यालयात ठेवावी.

५. योजना राबविण्याच्या दृष्टिने इतर सुचना :-

५.१ योजनेची माहिती सामान्य लोकांना व स्वयंसेवी संस्थाना होण्याकरीता स्थानिक पातळीवर जास्तीत जास्त प्रसिध्दी देण्यांत यावी लाभार्थींच्या यादया इंटरनेटवर प्रसारित कराव्यात.

५.२ या योजनेमध्ये लाभार्थ्यांना लाभ देतांना अनुदानाची रक्कम रोख स्वरूपांत न देता वस्तुरुपाने द्यावयाची आहे. ज्या ठिकाणी आवश्यकता असेल अशा बाबीकरीता लाभार्थ्यांचे बँकेत खाते उघडून खात्यावर अनुदानाची रक्कम जमा करण्यांत यावी.

५.३ लाभार्थ्यांना देण्यांत येणा-या बाबनिहाय अनुदानाची नोंद तालुका स्तरावर स्वतंत्र रजिस्टरमध्ये ठेवण्यांत यावी.

६. लाभार्थ्यांची निवड रद्द करणे.

लाभार्थी निवड रद्द करण्याचा अधिकार शासन निर्णयामध्ये नमुद केलेल्या समितीला राहतील. खालील कारणांमुळे लाभार्थ्यांची निवड रद्द करणे करण्यात येईल.

६.१ निवड झालेला लाभार्थी मयत झाल्यास.

६.२ निवड केलेल्या लाभार्थीने योजनेंतर्गत घेतलेल्या अनुदानाचा गैरवापर केल्यास,

६.३ निवड केलेल्या शेतक-यांने आपली शेतजमीन विकल्यास,

६.४ लाभार्थ्यांची निवड शासनाने विहित केलेल्या निकषानुसार न झाल्याचे आढळून आल्यास,

वरील कारणांमुळे लाभार्थ्यांची निवड रद्द करून त्याऐवजी विहित केलेल्या अटींची पूर्तता करणा-या दुस-या शेतक-यांची निवड करण्याचे अधिकार देखील उपरोक्त निवड समितीलाच राहतील.

योजनेत लाभ देण्यांत आलेल्या लाभार्थ्यांनी अनुदानाचा गैरवापर केल्याचे आढळून आल्यास अशा लाभार्थ्यांकडून अनुदानाची वसुली करण्यांत येऊ नये, मात्र अशा लाभार्थ्यांचे नांव काळ्या यादीत घालून सर्व संबंधितांना ही यादी पाठविण्यांत यावी. योजनेत निवड झालेला शेतकरी अर्थसहाय्याचा दुरुपयोग करणार नाही. यासाठी योजना राबविणा-या अधिका-यांनी दक्ष रहावे, वेळोवेळी भेटी देऊन तपासणी करावी.

६.५ लाभार्थ्यांची निवड शासनाने विहित केलेल्या निकषानुसार न झाल्याचे आढळून आल्यास अशा चुकीच्या निवडीबाबत तसेच लाभधारकाला देण्यांत येणा-या अनुदानाच्या रकमेबाबत काही गैरव्यवहार आढळून आल्यास त्याची जबाबदारी निश्चित करून संबंधित वसुली करण्यांत यावी व अशी रक्कम कृषि विभागाच्या खाती जमा करण्यांत यावी.

७. सदर कार्यक्रमांतर्गत समाविष्ट असलेले घटक केंद्र अथवा राज्य शासन पुरस्कृत योजनेंतर्गत मंजूर केलेले घटक असल्यामुळे या घटकांच्या मापदंड / निकष / कार्यपद्धती इ.बाबीच्या अधीन राहून सदर कार्यक्रम राबविण्याच्यादृष्टीने कार्यवाही करावी.